

SÖDERBYBLADET

Nr 7 Årgång 7 Augusti 2007

ISSN 1459-8493

Utgivare: Södra Vallgrund byaråd rf

Öppet alla dagar t.o.m. 2.9
Efter det, helger t.o.m. 23.9

VÄLKOMMEN TILL

GRANÖSUNDS FISKELÄGE

Lördag 4 augusti Kl. 13 – 16

Se byggande av nät, repslagning,
sömnad av lekbollar, vävning.

Lek gamla lekar

Titta in i Svennas stuga som restaureras

Försäljning av
Halstrad strömming på nybakat bröd
Kaffe, saft och bulla

ÖNSKAS HYRA

**Ett egnahemshus eller en sommar-
stuga för tiden**
20-25.8.2007

Under årets inspelning av Woimaxi, äventyrsprogrammet för barn på Fort Sommarö behöver vi boende för 6 personer i vårt inspelningsteam. Bostaden bör finnas inom en ca 10 km radie från

Fort Sommarö.

Intresserad? Ta kontakt senast 13.8
antingen per telefon: 050-3458974
eller per
e-post: victor.ohlis@abo.fi

SOMMARENS MARKNADSDAG

“Efter tryckningen skall plagget strykas och färgen mogna ett par veckor för att kunna tvättas i 60 grader”, berättar Iris Lithén när hon står och säljer tryckta handdukar och tröjor som dottern Carola mest arbetar med. Carola själv säljer rökt sik för Byarådets räkning. Sik som Bo Westman rökt.

God åtgång har den nypotatis som syskonen Frida, Lukas och André säljer under överinseende av mamma Christel Holmlund. Nypotatis av sorten Timo och Velox.

Både honung, blommor och marmeladkonfekt fyller sin plats och tycks ha god åtgång.

Att få en figursågad bokstav av Karita Byholm tycks ha blivit tradition. ”Jag måste komma varje år för att så småningom få ihop till mitt namn”, var det en ung dam som förklarade.

Knåpgöra, kan man säga om Ralf Holmbergs arbete med hals- och armkedjor av olika Vikingatida förebilder. Silvertråd, 0,2 mm lindar han kring t.ex. en strumpsticka. Genom att såga upp spiralen får han små ringar som fogas ihop på olika sätt. När jag såg på tillverkade han en kungakedja. Vanliga mansfingrar kändes väldigt klumpiga, men med en tång i var hand och förstoringsglas för ögonen gick arbetet smidigt.

”En sjöman älskar havets våg”, ”Jag tror på sommaren”, ”Turalleri” och många, många fler visor sjöng VIPS-sommarkör (som är något mindre än den ordinarie kören) under ledning av Margot Ehnström. I mina öron lät det riktigt bra. Eftersom jag visste att i publiken fanns en körledare från Stockholm gick jag till henne för att få stöd för min åsikt. Hon höll med!

Herbert Lindén signerade sin nyutkomna bok, ”Brokiga blad”. Boken är den fjärde i ordningen. Tidigare har han gett ut, ”Jag var på väg”, ”Över stormigt hav” och ”Herberts vänner”. Dessutom har han skrivit några historiker.

Herbert berättar att ”Brokiga blad”, handlar bl.a. om politiken i Ekenäs där han var första suppleant under åren 1976 – 1980, om ynglingen Herberts tid till sjöss, om militärtiden i Dragsvik. Men också om den svåra tiden inom pingstförsamlingen.

Herbert har under sitt liv skrivit endast en kärleksdikt. Den finns nu publicerad i den nyutkomna boken. Herbert skriver rakt på sak men ändå utan att såra någon.

Herbert säger: ”Om jag skriver en bok till skall det vara en historik över Replot skärgård. En historik som handlar om vad den vanliga människan sagt, varit med om, utträttat, trott och tänkt. Då skulle jag t.ex. få skriva om hur stolt och glad jag blev över det beröm jag fick av 4H-ledaren Margareta Stolpe (numera Söderlund) för mitt fina klubbland. Och tänk vad mycket mer det finns att skriva om”.

Då kunde undertecknad få berätta om när jag i början på 50-talet första gången skulle till Replot och hamnade i Norra Vallgrund. Jag skulle och hälsa på en kompis, Börje Lindqvist, som jag tidigare bott granne med i Vikinga. Om jag inte minns fel satt jag minst ett par timmar på trappan till dåvarande Norra Vallgrund Handelslag, innan en buss kom som jag kunde åka tillbaka till Replot med. Det var den tiden jag också lärde känna både Herbert och hans äldre bror Hemming som bodde grannar med Lindqvists.

Vad mera från marknadsdagen? Jag träffar ett par från Solf som berättar att de besöker Sommaröhallen minst ett par gånger per sommar. ”Vi gillar det stora utbudet, ordningen och den höga kvalitén till humana priser” säger de. Jag gör en egen gallup och försöker fråga sådana jag inte känner, om något positivt och negativt om Sommaröhallen. Jag hittar faktiskt ingen som ville klaga på någonting.

Inne i hallen sitter Regina Håkans och Greta Sten och handarbetar enligt lite ovanliga metoder.

Regina stickar krokavantar. ”Lägg märke till att de innehåller många olika färger”, säger hon, ”svart, vitt, grått grönt och 3 olika nyanser av blått”.

Greta tillverkar vantar enligt nålbindningsmetoden. Kanske man kan säga att hon nålbinder vantar? Greta berättar att hennes syster Märta hade köpt ett par vantar i Sverige tillverkade enligt den metoden.

”Det verkade intressant, tyckte jag och gick till Anna Maja Bäckman på Loftet för att få expert-hjälp i nålbindning.” Nu är Greta själv expert.

Att få ett ord med kassörskorna var inte att tänka på. Deras rödblossande kinder och hela deras kroppspråk talade om att här är det bråttom. Efteråt, när det lugnat ner sig, framkom att försäljningen marknadsdagen varit några euro fått i 3000.

Visst är försäljningen viktig, så att hantverkarna får lön för mödan och Byrådet får pengar till sina utgifter. Men det känns onekligen tillfredsställande att vi har ett ställe där människorna trivs, både bybor, villabor och turister. Där vi kan lyssna på sång och musik och själv sjunga med. Stå och prata med folk eller bara stå och njuta eller titta på folk.

Vi har ett kulturarv att föra vidare!

Börje

SOMMARFESTEN

Visst är det lite tveksamt i år men festen inleddes med, ”Jag tror på sommaren”. Skönt att alla årstider har sina sånger.

Sommarfesten håller på att bli en tradition. Åtminstone tycker seniordansarna det. De dansade, ”Swing door”, ”Valse Lente” och ”Viva Espana”. Både häftiga och sirliga danser. Trots avbrott i tekniken (kanske virus i luften) kunde danserna genomföras på ett värdigt sätt.

Tack, Karin och Janki för att ni orkade vara både arrangörer och stå för den mesta underhållningen.

Karin och Janki som kallar sig Duo Prima sjöng inte bara, ”Rosa på bal” och ”Kristallen den fina” utan även den för oss så kännspaka låten, ”Skärgårdsväg”. Orden till den låten fanns publicerade i Söderbybladet nr 1 – 2005.

Karin sjöng solo bl.a, ”Kyssande vind” samt den av barnen omtyckta, ”Krokodilerna på Skansen”. Dessutom kom Karin med ett uruppförande. Hon hade tonsatt, ”Kvarkenvalsen” som Gertrud Ståhl skrivit och som fanns publicerad i Söderbybladet nr 5 detta år.

Tidigare hade Regina Håkans skrivit ”Vår längtan” som Karin tonsatt och som hon nu framförde. Janki sjöng bl.a. ”Amerikabrevet” samt Dan Anderssons, ”Jag väntar vid min stockeld”.

Det blev ingen trängsel när, ”Scenen är din”, utannonserades. Barnen sjöng i alla fall om någon som kissade under bordet, Henka Klockars berättade en vits.

Ett verkligt proffsigt dansinslag stod Annette Sundell-Liljedal för. Hon lever och bor i Västerås, gift med Sören Liljedal. Just nu bygger de villa på Ledjosskatan i Replot. Henne får vi säkert träffa igen och uppleva mera av hennes danskonst.

Allsången kan sammanfattas med: Där björkarna susa vill jag plocka skogsviol. Vi skall leva för varandra, tro på sommaren och tänka på att jag hade en gång en båt. Trots att här är gudagott att vara har alla fester ett slut.

Börje

RÄTTELSE OCH TILLÄGG TILL REPORTAGET OM

GAMLA BILAR VID FORTET SOM FANNS I FÖRRA NUMRET.

Det gäller den lilla Citroenen och Arnes f.d. Volkswagen bubbla. Den lilla Citroenen har inköpts och ägs av Linda och Tom Ahlbäck. Tom har renoverat den, Linda har sytt inredningen och sonen Jonas har deltagit i finansieringen med sitt barnbidrag.

Arnes f.d. Bubbla har ägts av Tina Öster (f.d. Norrgård) ända sedan 1997. Det kan nämnas att hon i sin ungdom skulle ha en motorcykel. Därav blev intet. Föräldrarna ville ha en hel och frisk flicka i familjen så istället kördes Fiat 600 och Fiat 127. Önskedrömmen var dock en Bubbla och den blev sann först på hennes 30-årsdag 1997, då hon fick en egen som familjen nu år 2007 museibesiktigat.

Börjes idé att samla gamla bilar till en utställning vid uf-lokalen verkar vara mycket intressant. Veteranbilssällskapet skulle nog bli glad åt en sådan inbjudan. (Hoppas de styrande inom uf-föreningen och byrådet läser detta. Red anm.) Det finns även gamla bilar i skärgården som är museibesiktigade och gamla bilar som är i daglig trafik och äldre än 25 år.

Kurt Norrgård

EKOPUNKTEN

Var ut och cyklade på söndag kväll. Följande morgon 7.30-tiden lade ett kryssningsfartyg till i Vasklot. De tyska turisterna som fanns ombord fick välja mellan olika turer. En del valde stadsvandring, en del for ut på landsbygden med buss. Ut till skärgården väntades 5 bussar med bl.a. besök i Sommaröhallen. Jag hade tillsammans med 3 andra lovat finnas tillgänglig i Sommaröhallen.

Redan någon dag tidigare hade jag sett hur skräpigt det såg ut kring vår eko-punkt. Kärlet för plåt var överfullt så att locket stod upp. Burkar låg utströdda på marken. Kvällen före turistanströmningen såg det fortfarande lika skräpigt ut. Eftersom jag misstänkte det hade jag med mig handskar och plastpåsar. Plockade ett par påsar med tomburkar som jag ställde mellan lådorna. Medan jag höll på med mitt städande kom en bil som stannade vid Sommaröhallen. En dam steg ur och gick omkring och såg villrådig ut. "Det är stängt för i dag", sa jag. "Jag vill bara bekanta mig med dom ställen jag skall besöka i morgon med de tyska turisterna", sa hon. Samtidigt hann jag berätta lite om Sommaröhallen och byn för henne som hon tacksamt noterade.

Nu såg det bättre ut kring eko-punkten. På måndag morgon när jag kom till Sommaröhallen och öppnade dörren vid 8.30 tiden kom SOL-bilen och tömde

plåtbehållaren. "Bra att du kom", ropade jag åt chauffören. Ingen reaktion. Kanske han inte hörde eller så var han finsk. Han slängde i plastpåsar som jag fyllt med burkar kvällen innan. Märk väl, påse och allt. Han tömde inte ur burkarna och lade påsar skilt. Han tömde den stora behållaren och lade den på plats, utan att plocka upp de burkar som låg under och bakom behållaren. Där fanns säkert ett par plastväskor, men de syntes ju inte.

SOL-bilen åkte därifrån och den första Ingves-bussen med kryssningsresenärer dök så småningom upp. Tur att vi hade städad. Ur bussen välde människor med kameror i högsta hugg. De filmade skolan, handlin, Elfving, bystugan, Sommaröhallen, lappkåtan och mycket mera. De hade t.o.m. en egen fotograf med sig.

Poängen med min berättelse är: "Vem är det som skall hålla snyggt kring eko-punkterna?"

Jag ringde Nina Lindman, en mycket vänlig informator på Stormossen. Hon noterade och tackade för informationen och bad mig ringa Seppo Ruostekoski. Det är han som sköter eko-punkterna. Slutsatsen av mitt samtal blev att Stormossen har avtal med SOL som skall tömma eko-punkterna så ofta att de inte svämmar över. De skall också plocka upp det som eventuellt finns på marken.

Vem som helst kan ringa och meddela att nu har vi en behållare som bör tömmas.

**RING STORMOSSEN, SEPPO RUOSTEKOSKI,
TEL. 050-5943176**

Han klarar sig bra på svenska.

Naturligtvis ställer dethär ett ansvar på oss by- och villabor också. Att allt är rätt sorterat och inte fylla på en behållare som redan är överfull. Tag hem avfallet, ring Seppo och kom igen när behållaren är tömd.

Om de tyska turisterna handlade något? Nja, men det är ju en annan femma.

Börje

ORIENTERINGSFESTIVAL

Det var folkfest i byn vid ungdomslokalen. **IF Femman** stod som arrangör och hade fått hjälp av både **Byrådet** och **UF-Havsbandet**. Med ca 500 tävlingsdeltagare och kanske lika mycket publik blir det festival. Stämningen var god. Det var skönt att inte behöva bekymra sig över vem som kom först eller sist i mål i de många olika klasserna. Jag som knappt har sett en orienteringstävling på tv var imponerad över arrangemangen. Noggranna förberedelser, intresserade människor, mycken erfarenhet och med teknikens hjälp löpte allt till belåtenhet. T.o.m. duschmöjligheter för de tävlande hade ordnats vid brandstation.

Det fanns massor med tävlingsklasser. Bara för att nämna några: Herrar 21 år skulle springa 8 km via 17 kontroller. Damer 65 år, 2,7 km och 10 kontroller. Dessutom fanns en 700 m lång bana längs väg för barn och en byabildbana med 9 kontroller.

Jag såg många komma i mål, unga och gamla, damer och herrar, ungdomar. De var svettiga, tyckte säkert det var skönt att komma i mål. Någon hade rispat sig i

ansiktet eller på armarna. Jag tror inte de märkte det. Undrar om de hade hunnit njuta av den karga skogen, det vackra landskapet, märkt att det fanns mycket blåbär, förundrat sig över det torrlagda Sommarösund. Knappast.

”Jag tyckte banan var bra, sikten var god och underlaget var jämt och bra att springa på”, sa **Åke Sund** från Närpes OK.

UF-Havsbandet sålde kaffe med dopp. Kaffe-flickorna fick ligga i men de såg nöjda ut. Försäljningen gick bra. IF-Femman sålde varm korv. De såg också ut att ha många hungriga köpare.

Dessutom sålde privata företagare sportkläder och framför allt orienteringstillbehör.

Mikael Bäck som jag hittar vid info-punkten inviger mig i tidtagningens stora under. Det är här tekniken kommer med i bilden.

Varje tävlande har en elektronisk bricka med sig som han stämplar vid varje kontroll. Vid mål stämplar han för sista gången och genast registreras hans tid i data-centralen som vid tillfället var inrymd i uf-lokalens serveringsutrymme. Här satt alla tidtagare vid sina datorer. Resultatet printades ut och sattes upp på en anslagstavla utomhus.

Varje tävlande kunde efter målgången gå till info-punkten, lägga sin elektroniska bricka i en ”apparat”, trycka på en knapp, så fick han alla mellantider utprintade. Det förstår jag många var intresserade av.

Den fullständigt tvåspråkiga speakern **Anders Vestergård** var dagen till ära klädd i Kvevlax folkdräkt. Han var nöjd med tävlingarna så långt. Han uppskattade det fina samarbetet med byns föreningar. De kände sig verkligen varmt välkomna.

Publiken som satt runt u-svängen vid målgången var säkert till stor del anhöriga till de tävlande. De hade vanan inne att vara på dylika tävlingar. De hade praktiska kläder och ryggsäckar, tältstolar att sitta på och framför allt, de skröpade inte ner. De var naturmänniskor. När de drack kaffe lade de ner plastpåsen och smörgåspappret tillbaka i ryggsäcken.

Att arrangörerna och publiken var intressantare än de tävlande tyckte

Börje som skrev.

NYA TORPARE VID LINAS

Vädret är vackert. Huset skall målas. Naturligtvis målas det rött som det alltid varit. Andrew är uppkleven på en stege och målar. Chatarina står på marken och målar tillsammans med mormor Inga-Britt Smeds. Morfar Börje Smeds arbetar med fönstren en bit ifrån.

Det är full aktivitet när jag kommer för att stilla min egen och alla bybors nyfikenhet. Vem är det som har köpt Lina Nyströms gamla hus?

Det är de nyförlovade, Chatarina Råholm från Solf och Andrew Hedges från Brisbane i Australien. De hade förlovat sig den 10 juli.

Jag sitter med Chatarina vid köksbordet och gör anteckningar.

- Skriv att hon varit i Skottland ända sedan 1998, säger Inga-Britt när hon sticker in huvudet genom det öppna fönstret. Och vi var och hälsade på henne där.

Chatarina är född 1978. Engelska har hon varit bra på ända sedan högstadiet. I Skottland arbetade hon på olika ställen. Andrew träffade hon för ca. 2 år sedan. I februari detta år flyttade de till London där Chatarina arbetar på Luscious Organic, en ekologisk butik. Chatarina är intresserad av växter och odling. Hennes föräldrar, Rune och Maria Råholm, är frånskilda men bor båda i Solf.

Andrew som är född 1973, studerade juridik hemma i Australien. Han arbetar nu på en advokatbyrå i London och har hand om företagens och industrins miljöfrågor. Att läsa är hans stora intresse. Andrew har en äldre bror i Australien som är arkitekt.

De hoppas kunna få huset i det närmaste färdigrenoverat till nästa sommar när Andrews föräldrar kommer på besök från Australien.

Innan jag ger dem arbetsro hinner Inga-Britt berätta att hon som ung flicka brevväxlade med Karin Förars.

Eftersom de nyblivna husägarna är intresserade av husets tidigare historia kan noteras:

Lina Nyströms mor (Anna Maja Karlsdotter Nyström, f 1855, d 1926) flyttade huset från Abramas back till sin nuvarande plats. När flytten skedde är oklart men enligt ett brandförsäkringsbrev från 1910 torde det ha skett i samband med det årtalet. Man kan anta att huset ursprungligen är byggt i mitten på 1800-talet. Lina arbetade största delen av sitt liv som hembiträde. Först åt direktörskan Mary Hahl och senare åt dottern, tandläkare Lilly Hahl i Grankulla. Lina bodde i sitt hus i Södra Vallgrund endast sommartid. Lina som var född 24.7.1894, hade vid sin död 19.1.1964 testamenterat huset med tomt åt Inga Doktor. Flera somrar hyrde Inga ut huset åt systrarna, farmaceuterna Anita och Anna-Lisa Paulsen från Vasa. Med tiden blev huset en börda för Inga som år 1997 sålde åt Åsa och Hasse Franzén från Solf. När Åsa och Hasse skilde sig fick Hasse huset som han sålde åt de nuvarande ägarna.

Södra Vallgrund Byråd hälsar Chatarina och Andrew välkomna till byn. Även om vistelsen mest blir sommartid hoppas vi att de tar del av den service som finns i byn och att de vill delta i olika aktiviteter som ordnas.

Börje

SÖDERBYBLADET

Redaktör: Börje Anderson

Lotsvägen 2, 65930 Södra Vallgrund

Tel. 06-3527758, GSM 050-5917958

E-post: borje.anderson@netikka.fi

Redaktionssekreterare: Hans Söderlund

Sommarösundsvägen 442A

65930 Södra Vallgrund, tel. 06-3527586

Nästa blad, nr 8 utkommer omkring vecka 35.